

MEMORANDUM 2014-2019

van de Strategische AdviesRaad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Sectorraad Kunsten en Erfgoed

Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

Vlaamse Sportraad

Sectorraad Media

**Memorandum
2014-2019
Vlaamse
Sportraad**

12 speerpunten voor de sport

De sportsector is een vitale, gezonde, maatschappelijk wervende en verbindende sector met een groeiende economische betekenis. Vlaanderen moet een stimulerend sport- en bewegingsbeleid blijven voeren, lokaal en landelijk via steden en gemeenten, sportfederaties en sportclubs en internationaal via een ambitieus topsportklimaat. Beleidsmatig is sport zowel een middel als een doel.

Het sportbeleid steunt op de participatie en op het initiatief van geëngageerde burgers, maar de overheid heeft als opdracht om de participatie door zoveel mogelijk mensen met alle beschikbare middelen te bevorderen. Om dit te realiseren, komt de overheid ondersteunend tussen waar mogelijk. Ze reguleert waar echt nodig en stuurt aan zonder te bevoogden.

Sinds de Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media zijn memorandum 2009-2014 aan de Vlaamse Regering presenteerde, is er in het Vlaamse sportlandschap behoorlijk wat veranderd. Beleidsmakers en –uitvoerders hebben niet stilgezeten, getuige onder meer de nieuwe regelgeving rond lokaal sportbeleid, tewerkstelling, planlasten, antidoping, gezond en ethisch sporten, maar ook de beleidsnota's breedtesport en topsport, de conceptnota's gezond sporten en G-sport, die allemaal consequent verder moeten worden uitgevoerd in de volgende regeerperiode. Ook de reeds genomen initiatieven rond sportinfrastructuur en de sportdatabank moeten verder worden uitgebouwd. In budgettaire krappe tijden werden de sportkredieten grotendeels gevrijwaard. Volkomen terecht. De sportsector ondersteunt immers op een unieke manier de brede doelstellingen van de Vlaamse Regering voor een actief, gezond en leefbaar Vlaanderen.

Heel wat actiepunten uit vroegere memoranda van de Vlaamse Sportraad werden in beleid omgezet. Dat neemt niet weg dat de Vlaamse Sportraad een actuele agenda voor sport aan de nieuwe Vlaamse Regering voorlegt. Met dit nieuwe, kernachtige memorandum wil de Vlaamse Sportraad kernthema's naar voren schuiven die het sportbeleid de komende regeerperiode moeten aansturen:

12 SPEERPUNTEN VOOR DE SPORT.

Het Vlaamse sportbeleid kent een traditie van beleidsondersteunende documenten (beleidsnota's, beleidsbrieven, actieplannen, conceptnota's, strategisch plan,...). De onderstaande thema's zijn daarin perfect inpasbaar. Het gaat om uitsluitend Vlaamse bevoegdheden, zodat de speerpunten op eigen kracht in het Vlaamse sportbeleid kunnen worden geïntegreerd.

1. Bewegen, meedoen, presteren

Een driesporenbeleid blijft nodig voor de sport in Vlaanderen, uitgaande van een totaalvisie op:

- bewegen: lichaamsbeweging als gezonde en actieve leefstijl voor en door allen;
- meedoen: participatie aan georganiseerd sporten in clubs en federaties, als belangrijke sociale netwerken, en aan anders georganiseerde vormen van sport;
- presteren: competitie- en topsport, ook in een internationale context (deelnemen en organiseren).

De drie sporen zijn niet tegengesteld aan elkaar, maar elk spoor vereist een specifiek en dynamisch Vlaams beleid.

Sporen twee en drie maken de kern uit van het Vlaamse Sportbeleid. Sport als doel is het prerogatief van het Vlaamse sportbeleid. Sport als middel is een belangrijke, maar geen exclusieve opdracht voor het sportbeleid. Wanneer sport als middel wordt ingezet dient dit in een beleidsoverschrijdende context te gebeuren, kaderend in bredere doelstellingen voor Vlaanderen en met beleidsoverschrijdende afspraken.

2. Bewegingsarmoede als bedreiging voor de volksgezondheid

Deelnemen aan sport en beweging heeft een positieve invloed op het BNW (Bruto Nationaal Welzijn). De sportsector moet mee worden ingezet om gezondheidseffecten te realiseren. Het tekort aan beweging is een prioritair probleem en een taak voor de burger, de overheid en de markt. Het probleem is ongelijkmatig verspreid in de samenleving. Specifieke (kansen)groepen met bewegingsarmoede moeten meer aandacht krijgen. Het stimuleren tot sportief bewegen is relatief goedkoop en efficiënt. Een eigen creatieve aanpak voor en door burgers, in de eigen dagelijkse, lokale leefomgeving moet door de overheid op innoverende wijze gestimuleerd worden. Nauwere samenwerking is vereist met de gezondheidssector. De Vlaamse minister van Sport en de Vlaamse minister van Volksgezondheid en Welzijn dragen in deze samenwerking een gedeelde verantwoordelijkheid. Hierbij dient te worden bewaakt dat de (schaarse) sportbudgetten effectief voor sport worden gebruikt en dat voor sport als middel andere budgetten worden vrijgemaakt. Eveneens wordt zo een versnippering van beleid en projecten tegengegaan.

Maar ook de Vlaamse minister van Onderwijs moet betrokken worden. Inzicht in de voordelen van fysieke activiteit en preventie van bewegingsarmoede moeten in het curriculum komen van alle opleidingen in de gezondheidssector, met specifieke aandacht voor de medische en paramedische opleidingen. Vooral de eerstelijnsgezondheidszorg via de huisartsen zou aandacht moeten hebben voor gezonde lichaamsbeweging, zowel preventief als curatief. Nu Vlaanderen toenemende bevoegdheden krijgt in het gezondheidsbeleid, moet de kans worden benut om een beleid van gezond bewegen daar uitdrukkelijk in op te nemen.

3. Ruimtelijke ordening en infrastructuur voor sport en beweging

Vlaanderen moet in sportinfrastructuur investeren op basis van een geïntegreerde visie, objectieve criteria en onderbouwde kennis. Naast nieuwbouw, moet er ingezet worden op renovatie en innovatie op vlak van beschikbare accommodatie en publieke ruimte. Duurzaamheid in bouw en beheer moet de stelregel zijn. Er is behoefte aan beweegvriendelijke en uitnodigende publieke ruimte. Ruimtelijke ordening moet systematisch aandacht hebben voor sporten en bewegen. Diverse overheden moeten de beschikbare groene ruimte optimaal openstellen voor recreatie en (natuurgebonden) sporten. In dossiers rond ruimtelijke ordening moet er overleg zijn met de sportsector, inclusief de sportraden. De Vlaamse overheid moet de aanleg van beweegvriendelijke woon- en leefomgevingen stimuleren, bijvoorbeeld met modelprojecten, en moet aandacht hebben voor de populariteit van recreatieve sporten, zoals fietsen en lopen. De recreatiedruk en onveiligheid van en door fietsers moet worden opgevangen met permanente of tijdelijke afgesloten fietsomlopen. Sportinfrastructuur in scholen moet na de schooluren toegankelijk zijn voor de gemeenschap, zeker wanneer die infrastructuur met gemeenschapsgeld is opgericht. Rond de exploitatie en het onderhoud van gedeelde sportinfrastructuur in scholen moet de overheid mee naar goede praktijken en betaalbare formules zoeken voor alle betrokkenen. Om een optimaal gebruik mogelijk te maken moet bij elke infrastructuur die voor sportdoeleinden wordt gebouwd de sportsector van bij de planningsfase betrokken worden. Grote sportinfrastructuurwerken voor professionele sport moeten met maximale inbreng van de commerciële sector gerealiseerd worden. In de Vlaamse Gemeenschap zijn inspanningen op het gebied van zwembaden (bouw én onderhoud) nodig. Om de positieve beheerseffecten van schaalvergroting te stimuleren, geeft de Vlaamse overheid enkel steun indien er intergemeentelijk en/of regionaal wordt samengewerkt.

4. Sport in een diensteneconomie

De sport moet in een diensteneconomie een prominente plaats innemen. Er moet een methodologie worden ontwikkeld om het economische effect en de toegevoegde waarde van de sportsector (productie en consumptie van sportgoederen en –diensten) voor Vlaanderen in kaart te brengen (vergelijk de satellietrekening voor toerisme) en maximaal te benutten. Toeristische en lokale effecten van breedtesport en topsport moeten beter worden uitgespeeld. Er moeten niches worden aangeboord in de organisatie van nationale en internationale top- en breedtesportevenementen, aangepast aan de schaal van Vlaanderen, met een minimale, duurzaam uitgewerkte behoefte aan nieuwe infrastructuur en met een optimale inzet van reeds beschikbare middelen. De sociale en economische waarde en de inbreng van de honderdduizenden vrijwilligers in de sportsector moet naar waarde geschat en blijvend erkend worden.

5. Een begeleidende rol voor de overheid

Voor de overheid als regisseur is in de eerste plaats een begeleidende, ondersteunende en motiverende rol weggelegd, zonder te vervallen in administratieve overlast. De lokale actoren steden en gemeenten, clubs en federaties moeten zelf accenten kunnen leggen, naar eigen inzicht en mogelijkheden. Veel sportgerelateerde dossiers vereisen verregaande vormen van samenwerking door alle sportactoren. De Vlaamse overheid stuurt nieuwe partnerschappen aan en verspreidt goede praktijken als dienstverlenend kenniscentrum. De Vlaamse overheid moet nagaan of de huidige kerntaken en structuren decretaal correct/conform, maximaal efficiënt en effectief zijn voor haar sportbeleid. Het Vlaamse sportbeleid is zuinig en efficiënt, met duidelijke keuzes, na overleg met de sector en op basis van uniforme ken- en kerncijfers uit databanken en onderzoek. Om de doelstellingen van het Vlaamse sportbeleid optimaal te realiseren is het aangewezen een doorlichting te maken van de huidige subsidiestromen. Voor vernieuwing en creatieve impulsen moet steeds ruimte blijven.

6. Een lokale verankering van het sportbeleid

Lokale overheden moeten een eigen lokale sportdienst behouden, aangestuurd door deskundige sportambtenaren. Die lokale verankering zorgt voor een direct contact met de sportbeoefenaars en hun organisatievormen en voor een sportbeleid op maat van de burger. Op die manier blijven de lokale besturen in staat om een sportbeleid te plannen mede vanuit eigen inzichten en ervaring. De lokale sportdienst moet samen met de sportfederaties en de sportclubs een hefboom blijven om maximaal tegemoet te komen aan de noden en verwachtingen van burgers en verenigingen.

7. Onderwijs als opstap naar levenslang sporten

Het onderwijs vervult een essentiële rol om jongeren naar een actieve en sportieve leefvorm te begeleiden. Het vak 'lichamelijke opvoeding' is terecht bij decreet een vak van de basisvorming waardoor alle jongeren wekelijks minstens twee uren bewegingsopvoeding moeten krijgen. Daarenboven is het aanbevolen dat in het basis- en secundair onderwijs bijkomend één uur bewegingsactiviteiten per dag de minimumnorm wordt. Iedere leerling die uit het secundair onderwijs komt, moet gemotiveerd zijn om levenslang op een gezonde manier te bewegen. De Vlaamse overheid moet zich herbronnen over haar beleid voor schoolsport, teneinde lokale schoolsportleerkrachten, de belangrijkste en onmisbare actoren, en –initiatieven te herwaarderen en zoveel mogelijk leerlingen tijdens en buiten de schooluren aan het sporten te krijgen.

8. Kwaliteit door gekwalificeerde trainers

De Vlaamse overheid moet blijven streven naar optimale pedagogisch en sporttechnisch gekwalificeerde begeleiding in de sport, via een innoverend en op behoeften gesteund beleid van de Vlaamse Trainerschool. De sportsector moet beter gebruik maken van bestaande opleidingen en (na)vorming binnen de Vlaamse overheid, voor professionelen, semi-agorale werkkrachten en vrijwilligers. Er moeten meer sportpedagogisch geschoolde begeleiders en trainers worden opgeleid, om in het tekort aan kwaliteit te voorzien, vooral in de jeugdsport. De begeleiding van klanten in private sportcentra moet in handen zijn van gekwalificeerd personeel. Maximale officiële tewerkstelling, een volwaardig statuut, een statuut voor de semi-agorale sportbegeleider en een ernstige vergoeding voor trainers zijn maatregelen die daartoe bij moeten dragen.

9. Topsport en financiering

Grote sportinfrastructuurwerken voor topsport komen alleen voor Vlaamse overheidssteun in aanmerking indien zij passen binnen de visie van het Topsportactieplan Vlaanderen III en voldoen aan de voorwaarden die daarin beschreven staan. Het Topsportactieplan Vlaanderen III moet integraal worden uitgevoerd. Vlaanderen en de Vlaamse atleten moeten in de topsport internationaal herkenbaar zijn, als erkenning voor de Vlaamse investeringen. Indien de Vlaamse overheid in topsport blijft investeren, moet daar een tussenkomst van de commerciële sector tegenover staan.

10. Ethisch sporten

Vlaanderen moet het ethisch verantwoord sporten blijven bevorderen in al zijn facetten, inclusief de integriteit van de (jonge) sportbeoefenaar en een correct en transparant beheer en beleid door sportorganisaties. Vlaanderen moet een voortrekkersrol in de bestrijding van onethische aspecten van sport, ook in een Europese en internationale context, kracht bij zetten. Het antidopingbeleid moet verdergezet worden, onder meer met bijzondere aandacht voor het gebruik en verspreiding van dopingmiddelen in fitness- en bodybuildingcentra.

11. Volle bevoegdheid voor de sport in Vlaanderen

Alle sportdossiers, sportbudgetten en sportregelgeving moeten onder de volledige en exclusieve bevoegdheid vallen van de Vlaamse minister van Sport. Het Vlaams sportbeleid moet rekening houden met de specifieke situatie in Brussel. Dit vraagt een partnerschap tussen de Vlaamse overheid (inclusief de Vlaamse sportorganisaties) en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) op basis van gestructureerd overleg. In het investeringsbeleid werken de Vlaamse overheid, de VGC en het Brussels Gewest nauw samen aan een planmatige investering in Brusselse sportinfrastructuur. Op het federale en Europese niveau behartigt de Vlaamse minister van Sport de belangen van de sportsector in alle materies die rechtstreeks of onrechtstreeks met het sportbeleid te maken hebben.

12. Sportparticipatie en fysieke fitheid als graadmeter

Het effect van het Vlaamse sportbeleid wordt beoordeeld op basis van de duurzame sportparticipatie door de bevolking, het netwerk van georganiseerde en andersgeorganiseerde sport, de gerealiseerde sportinfrastructuur in Vlaanderen, en de impact van sport en bewegen op de fysieke fitheid.

Ten slotte

De positieve en vormende waarde en de sociale rol van sport en bewegen verdienen permanente aandacht en ondersteuning. Een club- en verenigingsvriendelijk klimaat is daarvoor onmisbaar.

Elke (kandidaat-)sportbeoefenaar moet optimale kansen krijgen om te participeren.

De Vlaamse Gemeenschap moet de bewaring en ontsluiting van het erfgoed van de sport blijvend ondersteunen, onder meer door een museumwerking voor de sport en door archivering.

Om dat alles te realiseren, ontwikkelt een performant sportbeleid transversale verbindingen met, en deskundige vertegenwoordiging in andere sectoren zoals onderwijs, gezondheid en welzijn, tewerkstelling, ruimtelijke ordening, toerisme,...

De Vlaamse minister van Sport stuurt aan op nauwe samenwerking tussen kabinetten, departementen, administraties en andere diensten. Zo blijft de sport een krachtige hefboom voor een toekomstgerichte samenleving, zoals Vlaanderen die mee gestalte wil geven.

Colofon

Redactie

SARC

Iris Van Riet, Hanne Schuermans, Lieselotte Moortgat,

Liesbeth Lemiere, Nai Han Lau en Lieven De Clercq

Arenbergstraat 9, 1000 Brussel

www.sarc.be

02 553 41 91

Verantwoordelijke uitgever

Luk Verschueren

Grafische Vormgeving

Guy Adam

Facilitair Management, Digitale Drukkerij

Depotnummer

D/2013/3241/392

Uitgave

2014